

ВОЕННА АКАДЕМИЯ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ”

1504, София, бул. „Евлоги и Христо Георгиеви” № 82

УТВЪРЖДАВАМ:

ЗАМЕСТНИК-НАЧАЛНИК ПО УЧЕБНАТА И НАУЧНАТА ЧАСТ
НА ВА „Г. С. РАКОВСКИ”

ПОЛКОВНИК ДОЦ. Д.Н. П ПЕТЪР МАРИНОВ

___.___.2026 г.

ПРОГРАМА

**ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ СЪС СТУДЕНТИТЕ,
ОБУЧАВАЩИ СЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОКС „БАКАЛАВЪР“,
СПЕЦИАЛНОСТ „СИГУРНОСТ И ОТБРАНА“
ВЪВ ВОЕННА АКАДЕМИЯ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ“
ЗА УЧЕБНАТА 2025/2026 г.**

гр. София

2026 г.

ЧАСТ I

ОБЩИ МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ

1. Държавният изпит се провежда съгласно чл. 45, ал.1 от Закона за висшето образование в Република България, чл. 81, ал. 1, чл. 85 и чл. 90 от Правилника за учебната дейност на ВА „Г. С. Раковски” и Процедура по качество ПК - 08.03.15 „Ред за допускане и провеждане на държавен изпит със студенти, обучаващи се за придобиване на ОКС „бакалавър“ във Военна академия „Г. С. Раковски”.

2. Държавният изпит за придобиване на ОКС „бакалавър“ се провежда в две части - писмен и устен изпит по въпросник, включващ въпроси от задължителни учебни дисциплини от учебния план за специалността.

3. Писменият държавен изпит се провежда по въпроси от част II на настоящата програма, изтеглени от представител на студентите, намиращите се в залата, по които пишат всички явяващи се. Включва 2 (два) изпитни въпроса от раздел „Сигурност“ и раздел „Отбрана“. Всеки един от разделите включва по 20 (двадесет) изпитни въпроса, като общият брой на въпросите е 40 (четиридесет). Времето за писмения изпит е 4 (четири) астрономически часа.

4. До устен държавен изпит се допуска студент, получил не по-ниска оценка от среден (3,00) на писмения държавен изпит.

5. На устен държавен изпит всеки студент изтегля сам 2 (два) въпроса от въпросника, по един от всеки раздел, без тези, изтеглени на писмения изпит. В рамките на определеното му време от председателя на комисията се подготвя за устно изложение по тях и докладва пред държавната комисия в определената последователност по същите.

6. За успешно положен държавен изпит се смята изпитът с получена положителна оценка на всеки един от изпитите (писмен и устен).

7. Крайната оценка от държавния изпит на студентите, обучаващи се за придобиване на ОКС „бакалавър“ по специалността „Сигурност и отбрана“ се формира като средноаритметична от писмения и от устния изпит с точност до 0,50. Оценката е по шестобалната система, която включва: „Отличен“ (5,50 или 6,00), „Много добър“ (4,50 или 5,00), „Добър“ (3,50 или 4,00), „Среден“ (3,00)

и „Слаб“ (2,00). За положителна оценка се приема оценка не по-ниска от „Среден“ (3,00).

ЧАСТ II

ИЗПИТНИ ВЪПРОСИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ СЪС СТУДЕНТИТЕ, ОБУЧАВАЩИ СЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОКС „БАКАЛАВЪР“, СПЕЦИАЛНОСТ „СИГУРНОСТ И ОТБРАНА“

Раздел „Сигурност“

1. Сигурността - същност, смисъл и съдържание.

- Основни понятия и същност на сигурността
- Съществени елементи при управлението на сигурността
- Сигурността – социален феномен

2. Петте нива на сигурността.

- Сигурност на Индивида: Социални, икономически, политически, военни аспекти.

- Сигурност на Групата от индивиди. При това ниво основната тема е за различията между индивидуалистичните и колективистичните общества.

- Сигурност на Държавата - При това ниво основната тема е за ролята и мястото на държавата в системата за национална сигурност

- Сигурност на Общността от държави - При това ниво основната тема е за взаимодействието между Системата за национална сигурност и Системата за колективна сигурност.

- Сигурност на Света - При това ниво основната тема е за водещите тенденции в международните отношения и основните предизвикателства за глобалната сигурност.

3. Система за национална сигурност - понятие, структура и управление.

- Понятие: дефиниция, основни дейности, компетентни органи, основни принципи на функциониране

- Роля на изпълнителната власт в СНС: Министерски съвет, министър-председател, Съвет по сигурност (компетенции)

- Роля на законодателната власт в СНС: Правомощия на НС и парламентарен контрол, постоянни комисии

- Роля на президента в СНС, Консултативен съвет за национална сигурност

4. Стратегия за национална сигурност.

- Що е Стратегия за национална сигурност.

-. Съдържание на Стратегията за национална сигурност.

- Особенности и приложение на секторните политики за национална сигурност в Стратегията за национална сигурност.

5. Политика за сигурност - държавни и недържавни субекти.

- Дефиниране на политиката за сигурност,

- Основни субекти от изпълнителната власт, осъществяващи дейностите по отбрана, вътрешна сигурност и обществен ред, дипломация, разузнаване и контраразузнаване, защита на населението при бедствия.

- Недържавни субекти - частна охранителна дейност и неправителствени организации.

6. Същност и съдържание на оперативноиздирвателната дейност и оперативноиздирвателните мероприятия.

- Същност и съдържание на оперативноиздирвателната дейност

- Същност и съдържание на оперативноиздирвателните мероприятия

7. Основни характеристики на съвременните кризи.

- Същност и съдържание на понятието криза

- Характеристики на кризите

- Видове кризи

8. Същност и съдържание на военнополитическите кризи.

- Същност на военнополитическите кризи

- Етапи и фази на развитие на военнополитическите кризи
- Концепция за развитие на военнополитическите кризи

9. Същност и характерни черти на съвременните военни конфликти.

- Същност на военния конфликт
- Характерни черти на военните конфликти
- Етапи на развитие на военния конфликт

10. Основи на международната сигурност - същност и принципи.

- Същност и предметно поле на международната сигурност
- Нива, форми и измерения на международната сигурност
- Новите тенденции в развитието на международната сигурност

11. Обекти и субекти на международната сигурност.

- Основни субекти на международната сигурност. Качества и особености.
- Същност и характеристики на субектите на международната сигурност.
- Влияние на обектите и субектите за управлението на процесите на международната сигурност.

12. Ролята на ООН в системата на международната сигурност.

- Принципи на международната сигурност според Хартата на ООН.
- Институционална структура на ООН
- ООН - проблеми и перспективи

13. Регион, регионализъм и регионална сигурност.

- Регионалната наука - възникване, особености на развитието, основни теории и методология.

- Регион - същност и характеристика на регионите. Класификация и видове региони на политическата карта на света.

- Регионализъм - характеристика на нивата на регионализация. Описание на регионалната идентичност.

- Що е регионална сигурност - основните измерения.

14. Конфликтни региони в системата на международните отношения.

- Що е конфликтен регион в системата на международните отношения.
- Характеристики на конфликтите в Близкия изток (описание арабо-израелски конфликт и конфликта между сунити и шиити).
- Характеристики на конфликтите в т.нар. постсъветско пространство (особености на “замразените конфликти” и войната в Украйна).

15. Предметна област, основни определения и модели на информационната сигурност

- Предметна област на теорията на информационната сигурност;
- Основни определения в информационната сигурност;
- Модели на информационната сигурност;
- Базови принципи на информационната сигурност;
- Проблеми на информационната сигурност

16. Нормативна уредба влияеща на информационната сигурност.

- Международни закони в информационната сигурност;
- Политики, стандарти, насоки, процедури;
- Стандартизация в информационната сигурност;
- Стандарт COBIT;
- Група международни стандарти 27000;
- Стандарти NIST;
- Регулаторна рамка на информационната сигурност в Р. България;
- Новият регламент NIS 2

17. Въведение в системите за киберсигурност. Кибервойна.

- Елементи на киберпространството където се провежда кибервойна;
- Специфични характеристики на кибервойната;
- Определение за кибервойна.

18. Политика за киберсигурност.

- Мениджмънт на киберсигурността;
- Политика по киберсигурност на организацията.

19. Енергийна сигурност на България:

- Понятие за енергийна сигурност.
- Три парадигми на енергийната сигурност.
- Основни предизвикателства и възможни решения за устойчива национална енергийна сигурност.

20. Социална сигурност - основни принципи и модели на държавата на благоденствието.

- Основни понятия - да се въведат основните понятия и да се даде определение за тях;
- Модели на социална политика - кои са; основни характеристики.
- Механизми за осъществяване на социална политика - как? С какви инструменти?
- Съвременни предизвикателства пред държавата на благоденствието - какви са? В какво се изразяват? Кой/и институции и/или организации могат да се ангажират с тяхното решаване?

Раздел II Отбрана

1. Същност и съдържание на Системата за отбрана на страната.

- Същност на отбраната на страната
- Съдържание на отбраната на страната
- Същност и елементи на системата за отбрана на страната

2. Същност и съдържание на Националната отбранителна стратегия.

- Същност на Националната отбранителна стратегия
- Съдържание на Националната отбранителна стратегия

3. Място и роля на националните въоръжени сили в колективната отбрана.

- Роля на въоръжените сили в колективната отбрана

- Място на въоръжените сили в колективната отбрана
- Основни видове операции изпълнявани от въоръжените сили на Република България
- Характерни черти на използването на въоръжените сили в колективната отбрана

4. Функции, предназначение и дейност на държавна агенция „Разузнаване“.

- Същност на Държавна агенция „Разузнаване“;
- Функции на Държавна агенция „Разузнаване“;
- Предназначение на Държавна агенция „Разузнаване“;
- Дейност на Държавна агенция „Разузнаване“.

5. Военни формирования - определение, видове, задачи, предназначение.

- Определение за военно формирование;
- Основни военни формирования в БА;
- Предназначение и използване на родовете сили от БА.

6. Основни родове войски от видовете въоръжени сили и особености на тяхното използване.

- Определение за род войска и характер на използване;
- Основни задачи на отделните родове войски.

7. Роля, мисии и задачи на ВС на Република България.

- Роля на въоръжените сили;
- Мисии изпълнявани от въоръжените сили;
- Задачи по мисиите на въоръжените сили.

8. Цели, обхват и задачи на военната стратегия.

- Цели на военната стратегия.
- Обхват на военната стратегия.

- Задачи на военната стратегия.

9. Основни характеристики на природата на войната.

- Войната като социален феномен – определение.
- Основни характеристики на природата на войната.

10. Същност, съдържание и условия за реализиране на стратегическото възпиране.

- Същност на стратегическото възпиране.
- Съдържание на стратегическото възпиране.
- Условия за реализиране на стратегическото възпиране.

11. Същност и съдържание на мобилизацията на страната.

- Същност на мобилизацията
- Задачи на мобилизацията
- Условия за провеждане на мобилизация
- Способи за провеждане на мобилизация
- Видове мобилизация

12. Същност и съдържание на отбранително-мобилизационната подготовка на страната.

- Същност и цел на отбранително-мобилизационната подготовка
- Задачи на отбранително-мобилизационната подготовка
- Дейности на отбранително-мобилизационната подготовка

13. Осъществяване на гражданско - военните отношения:

- Произход на ГВО;
- Подходи на ГВО;
- Демократичен контрол при осъществяване на ГВО;
- Проблеми и решения за осъществяването на ГВО.

14. Отбранителна политика и мениджмънт на отбраната.

- Управление в отбраната – основни понятия.
- Същност и обхват на отбранителната политика.
- Управленски функции в отбраната.
- Компоненти на отбранителната политика.

15. Планиране на отбраната базирано на способности.

- Планиране в отбраната – основни понятия.
- Същност и хоризонти за планиране на отбраната.
- Същност на планирането, базирано на способности.

16. Програмно управление на ресурсите в отбраната.

- Развитие на способностите на въоръжените сили – основни положения.
- Същност на програмното управление на ресурсите за отбрана.
- Програмно и проектно управление в отбраната.

17. Мениджмънт на човешките ресурси в организацията.

- Определение за УЧР (управление на човешките ресурси).
- Основни понятия.
- Стратегическо УЧР.
- Оперативно УЧР.

18. Оценяване и кариерно развитие на човешките ресурси.

- Определение и същност на оценяването на персонала.
- Техники за оценяване на ЧР.
- Професионална кариера – същност и съдържание.
- Видове кариера.

19. Връзки с обществеността в сигурността и отбраната - принципи и дейности:

- Основните пет принципа на публичната комуникация в сигурността и отбраната;

- Дейности по Връзки с обществеността в МО и БА.

20. Технология на публичните комуникации - пресконференция и брифинг

- Основни понятия в отношенията на институциите с медиите. Техники.

- Препоръки за подготовка и провеждане на пресконференция и брифинг;

- Недостатъци при подготовката и грешки при провеждането на пресконференция и брифинг;

- Специфика на пресконференцията и брифинга в областта на сигурността и отбраната.

ЧАСТ III

ЛИТЕРАТУРА

Задължителна литература:

1. Конституция на Република България. (Обн., ДВ, бр. 56 от 13.07.1991 г., в сила от 13.07.1991 г., изм. и доп., бр. 85 от 26.09.2003 г., изм. и доп., бр.18 от 25.02.2005 г., изм. и доп., бр. 27 от 31.03.2006 г., бр.78 от 26.09.2006 г. - Решение № 7 на Конституционния съд от 2006 г., изм. и доп. бр. 12 от 6.02.2007 г., изм. и доп. бр.100 от 18 .12.2015 г, изм. и доп. бр. 106 от 22.12.2023 г., бр.66 от 06.08.2024 г. - Решение № 13 на Конституционния съд от 2024 г.)

2. Актуализирана стратегия за национална сигурност на Република България. Приета с Решение на НС от 14.03.2018 г., обн., ДВ, бр. 26 от 23.03.2018 г.

3. Закон за управление и функциониране на системата за защита на националната сигурност - обн. ДВ, бр. 61/ 2015, посл. доп. ДВ, бр. 15/ 2022 г.

4. Закон за отбраната и въоръжените сили на Република България - обн. ДВ, бр. 35/ 2009 г., посл.изм. и доп. ДВ, бр. 70/ 2024 г.

5. Закон за дипломатическата служба - обн. ДВ, бр. 78/ 2007 г, посл.изм. и доп. ДВ, бр. 84/ 2023 г.

6. Закон за Държавна агенция „Разузнаване” - обн. ДВ, бр. 79/ 2015 г, посл.изм. и доп. ДВ, бр. 84/ 2023 г.

7. Закон за Държавна агенция „Национална сигурност” - обн. ДВ, бр. 109/ 2007 г., посл.изм. и доп. ДВ, бр. 70/ 2024 г.

8. Закон за военното разузнаване - обн. ДВ, бр. 88/ 2015г., посл.изм. И доп. ДВ, бр. 84/ 2023 г.

9. Закон за защита при бедствия - обн. ДВ, бр. 102/ 2006 г., посл.изм.идоп. ДВ, бр. 60/ 2020 г.
10. Закон за частната охранителна дейност - обн. ДВ, бр. 10/ 2018 г., посл.изм.идоп. ДВ, бр. 69/ 2020 г.
11. Закон за юридическите лица с нестопанска цел - обн- ДВ, бр. 81/ 2000 г., посл.изм.идоп. ДВ, бр. 107/ 2020 г.
12. Устав на Организацията на обединените нации, Подписан в Сан Франциско на 26.06.1945 г., влязъл в сила на 24.10.1945 г., в сила за България от 14.12.1955 г.
13. Енергийна стратегия на Република България. Юни 2011. Изменена и допълнена – 11. 2018 г.
14. Стратегия за устойчиво енергийно развитие на Република България до 2030 година с хоризонт до 2050 година. Проект. 11.2023 -
15. Александров, Е. Речник по международни отношения. С.: изд. Тракия, 2001.
16. Димов, П., Здравков, З., Добрева, Х. Информационна сигурност, 2021, Учебник Военна академия „Г. С. Раковски“ ISBN 978-619-7478-74-7.
17. Дипломатическа енциклопедия. Том 1,2,3 и 4. Пловдив, изд. ПУ “Паисий Хилендарски”, 2014-2019.
18. Гочев, А. Теория на международните отношения. Том 1 и 2. С.: Университетско издателство на УНСС, 2021.
19. Доуърти Д., Р. Пфалцграф Младши. Теории за международните отношения. Общ преглед. Първа част. С.: изд. Атика, 2004.
20. Карастоянов, С. Политическа география. Геополитика. Геостратегия. История, теория, практика. Университетска библиотека № 414. С.: Университетско издателство “Св. Климент Охридски”, 2008.
21. Манев, Евгени. Глобална, регионална и национална сигурност. С.: Софттрейд, 2012.
22. Пантев, Пл. Международните преговори в областта на сигурността, СОФИ-Р, С., 2006 г.
23. Русев, М. Политическа география, геополитика, сигурност. С.: СУ “Св. Климент Охридски”, 2017. Електронно издание.
24. Слатински, Н. Сигурността – същност, смисъл и съдържание. С.: Военно издателство, 2011
25. Слатински, Николай. Петте нива на сигурността. С.: Военно издателство, 2010.
26. Стефанов, Г. Теория на международните отношения. С.: изд. Сиела, 2004.
27. Стефанов, Г. Теория на международната сигурност. С.: изд. Сиела, 2005.

28. Стефанов, Г. Външна политика. Дипломация. С.: изд. Сиела, 2007.
29. Стефанов, Г., Б. Видин, Ю. Захаријева, П. Пантев. Международни отношения. Международно право. Дипломация. Кратка енциклопедия. С.: Сиела, 2001.
30. Танев, Т. Към ново разбиране за стратегиите. С.: Университетско издателство "Св. Климент Охридски", 2021.
31. Бояджиева, Н. Международни отношения, С., изд. Албатрос, 2017.
32. Ditch, J., "Introduction to social security", Routledge, 1999
33. Директива относно мерки за високо общо ниво на киберсигурност в ЕС (Директива за МИС2)
34. Правила за дейността „Връзки с обществеността“ в Министерството на отбраната, структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и Българската армия, 2012
35. Воденичарски С., PR звезди, София, издателство СОФТТРЕЙД, 2019
36. Райков З., Технология и техники на публичната комуникация, изд. „Дармон“, 2001
37. Серафимова М., Практическо ръководство за публична комуникация, изд. „Ваньо Недков“, 2010
38. Серафимова М., Технология на публичната комуникация, изд. „Ваньо Недков“, 2010.
39. Рачев, В., Аврамов, О., Кръстев, И., Националната сигурност и демократизирането на гражданско-военните отношения в България, София, издателство Албатрос, 1996 г., книга първа.
40. Доктрина на Въоръжените сили на Република България, издание (А), ноември 2017 г.
41. Цветков Г., Управление на развитието на отбранителни способности, Прокон, 2020
42. Тагарев, Т., Концепция за стратегически отбранителен мениджмънт, IT4Sec Reports 46 (февруари 2010)
43. Методология и сценарии за отбранително планиране, ВИ, 2007
44. Бечев, И., Усъвършенстван модел на програмен мениджмънт при изграждане на отбранителни способности, изд. Авангард Прима, 2017
45. Вълков, И., Мениджмънт на отбраната. Теоретични модели, инструментариум и добри практики.“, Диомира, 2020
46. Армстронг, М. Наръчник за управление на човешките ресурси, Бургас, 1993
47. Шопов, Д., Атанасова, М., Управление на човешките ресурси I, Тракия М, С, 1998
48. Иванов, М. Оперативноиздирвателна дейност на службите за сигурност, НИМА, Плевен, 2022.

49. Иванов, М. Оперативноиздирвателните мероприятия, НИМА, Плевен, 2022
50. Гоцев, Г., Управление при кризи, Авангард прима, 2021.
51. Димов, Г. Кризисният мениджмънт между мира и войната, С., 2020.
52. Петков, П. Военностратегическите възгледи в политиките за сигурност и отбрана, Fast Print, Пловдив, 2020.
53. Петков, П. Държавата във военно време – съвременни аспекти и предизвикателства, Fast Print, Пловдив, 2023.
54. Богданов, Б. и колектив. Основи на военната стратегия (учебник), ВА, С., 2018.
55. Тотев, В., Богданов, Б. Теоретични аспекти на военния конфликт, ВА, 2009.
56. Недялков, Н. Стратегическо възпиране, izdavam.com (НИМА), Плевен, 2024.
57. Клаузевиц, К. За войната. С., СИЕЛА, 2003.
58. Бърковиц, Б. Новото лице на войната, С., ВИ, 2003.
59. Закон за защита при бедствия, 2006, посл. изм. и доп.
60. Закон за Министерството на вътрешните работи, 2014, посл. изм. и доп.
61. Закон за управление и функциониране на системата за защита на националната сигурност, 2015, посл. изм. и доп.
62. Закон за управление при кризи, 2005 (отменен 2009 г.).
63. Закон за Държавна агенция „Национална сигурност“, 2008, посл. изм. и доп.
64. Закон за резерва на въоръжените сили на Република България, 2012, посл. изм. и доп.
65. Закон за администрацията, 1998, посл. изм. и доп.
66. Закон за местното самоуправление и мащната администрация, 1991, посл. изм. и доп.
67. Концепция за изграждане на Териториалния резерв на въоръжените сили на Република България, 2014.
68. Актуализирана Стратегия за национална сигурност на Република България, С., 2018.
69. Национална отбранителна стратегия, 2016.
70. Национална отбранителна стратегия, 2025.
71. Програма за развитие на отбранителните способности на въоръжените сили на Република България 2032, обн. ДВ., бр. 13/16.02.2021 г.
72. План за развитие на въоръжените сили на Република България до 2026 г., ПМС № 183/07.05 2021 г., ДВ, бр. 38, от 11.05.2021 г.

73. Доктрина на въоръжените сили на Република България, МО, София, 2025.
74. Съюзна съвместна доктрина АJP-01 - Allied Joint Doctrine.
75. Авторски колектив, Основи на използването на тактическите формирования, ВА „Г. С. Раковски“, 2021, ISBN 978-619-7478-67-9
76. НАРЕДБА за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност
77. Актуализирана Национална стратегия за киберсигурност, „КИБЕРУСТОЙЧИВА БЪЛГАРИЯ 2023“, Министерски съвет, София, 2021
78. ЗАКОН за киберсигурност Обн., ДВ, бр. 94 от 13.11.2018 г., изм., бр. 69 от 4.08.2020 г., изм. и доп., бр. 85 от 2.10.2020 г., в сила от 2.10.2020 г., бр. 15 от 22.02.2022 г., в сила от 22.02.2022 г., изм., бр. 25 от 29.03.2022 г., в сила от 29.03.2022 г.
79. Калчев, К., Монография – „Измерване на параметри в системите за киберсигурност“ – Изд. ВА 2018 г.
80. Калчев, К., Цветков, К., „Киберсигурност“, учебник, изд. ВА 2018 г.

Препоръчителна литература:

1. Наредба за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност. ПМС № 186 от 26.07.2019 г., обн., ДВ, бр. 59 от 26.07.2019 г.
2. Закон за защита на класифицираната информация, Обн. ДВ. бр.45 от 30 Април 2002 г., изм. ДВ. бр.17 от 26 Февруари 2019 г.
3. Серия стандарти БДС ISO/IEC 27000:2010 Информационни технологии. Методи за сигурност. Системи за управление на сигурността на информацията. Общ преглед и речник.
4. БДС ISO/IEC 27001:2006 Информационни технологии. Методи за сигурност. Системи за управление на сигурността на информацията
5. Димов, П., Иванов, Е. Фалшивите новини. Разпознаване на фалшивите новини и дезинформацията в съвременната хибридна среда за сигурност, 2020, Военна академия „Г. С. Раковски“ ISBN 978-619-7478-39-6.
6. Димов, П., SEO-оптимизация на сайтове за търсещи машини, 2019, Диомира, ISBN: 978-954-2977-56-8.
7. Наредба за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност. ПМС № 186 от 26.07.2019 г., обн., ДВ, бр. 59 от 26.07.2019 г.
8. Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни (GDPR).
9. Правилник за прилагане на закона за защита на класифицираната информация в сила от 10.12.2002 г. Приет с ПМС № 276 от 02.12.2002 г. Обн.

ДВ. бр.115 от 10 Декември 2002г., изм. ДВ. бр.22 от 11 Март 2003г., изм. и доп., бр. 68 от 22.08.2017 г.

10. Серия стандарти БДС ISO/IEC 27000:2010 Информационни технологии. Методи за сигурност. Системи за управление на сигурността на информацията. Общ преглед и речник.

11. Колектив ВА., Система за разузнаване, София, издателство ВА, 2023 г., учебно помагало.

12. Закон за ДАР, София, 2015 г.

13. Стойков Л., Пачева В. Връзки с обществеността и бизнес комуникация, изд. „От игла до конец“, 2005

14. Милина, В., Проблеми на съвременния етап на гражданско – военните отношения, Военен журнал

15. Авторски колектив, Военна логистика, част първа, втора и трета, ISBN:978-619-7478-06-8, ВА „Г. С. Раковски“, София, 2018 г

16. Градев К., и колектив Учебник „Основи на използване на формиранията от Въоръжените сили в националната и колективна системи за сигурност.“ ВА, С., 2020.

17. Николов, Н. В. Системи на въоръжение в авиацията. Учебник. Военна академия, София. 2010

18. Караджинев, Д., Системи на въоръжение в противовъздушната отбрана част I, София. 2009

19. Мичев, Стефан. Философия на сигурността. С.: Софттрейд, 2015 г.

20. Крастев, В., В. Михайлов. Регионални геополитически изследвания . С.: изд. Сенто, 2009.

21. Дарендорф, Р., Модерният социален конфликт, ИК Златорогъ, С., 1998

22. Barry Buzan and Ole Waever. Regions and Powers: The Structure of International Security. 2003